

Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie

Chráněné dřeviny

Zákon č. 114/1992 Sb. (vybrané části):

OBEČNÁ OCHRANA VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA

§ 5 Obecná ochrana rostlin a živočichů

(1) Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchytem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek ochrany je orgán ochrany přírody oprávněn zakázat nebo omezit rušivou činnost.

§ 7 Ochrana dřevin

(1) Dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů.
(2) Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin.

ZVLÁŠTNÍ OCHRANA VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA – OCHRANA JEDINCŮ

§ 46 Památné stromy a jejich ochranná pásma

(1) Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy.
(2) Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.
(3) Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

395/1992 SB. VYHLÁŠKA MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 11. června 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

§ 150 ochrana zvláště chráněných druhů rostlin

(k § 49 odst. 5 zákona)

(1) Základem ochrany zvláště chráněných rostlin je komplexní ochrana jejich stanovišť a bezprostředního okolí. Bezprostředním okolím rostliny se rozumí takový prostor, který vytváří základní podmínky pro její existenci a do něhož nelze zasahovat aniž by rostlina na tento zásah nereagovala.
(2) Za zásahy, při nichž může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů, se považuje zejména odvodňování, zavlažování, zásahy do vodotečí, manipulace s výškou hladiny vodních ploch.
(3) Za zásahy do půdního povrchu se považuje veškeré narušování drnu i hrabání steliva v lese.
(4) Za zásahy měnící chemismus prostředí se považuje hnojení organickými i průmyslovými hnojivy a používání jakýchkoli chemických přípravků, pokud nejde o zásah, který zajistí podmínky existence zvláště chráněných druhů rostlin.
(5) Zvláště chráněné druhy rostlin uvedené v příloze č. II této vyhlášky, které jsou označovány jako škůdci, se nesmějí hubit.
(6) V případě neodvratného zásahu do prostředí či bezprostředního okolí zvláště chráněných druhů rostlin je možno provést přenesení (§ 52 zákona) celých rostlin či jejich částí v kterémkoliv jejich vývojovém stádiu na náhradní stanoviště. K přenesení je nezbytná výjimka z ochrany zvláště chráněného druhu podle § 56 zákona. Toto přenesení musí být písemně dokumentováno.

VYHLÁŠKA Č. 189/2013 SB. O OCHRANĚ DŘEVIN A POVOLOVÁNÍ JEJICH KÁČENÍ, MŽP, ZNĚNÍ ZE DNE 15.07.2013 (KRÁČENO)

§ 3 Velikost a charakteristika dřevin, k jejichž kácení není třeba povolení

Povolení ke kácení dřevin, za předpokladu, že tyto nejsou součástí významného krajinného prvku [§3 odst. 1 písm. b) zákona] nebo stromořadí, se podle § 8 odst. 3 zákona nevžaduje
a) pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
b) pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,
c) pro dřeviny pěstované na pozemcích vedených v katastru nemovitostí ve způsobu využití jako plantáž dřevin,
d) pro dřeviny rostoucí v zahradách.

§ 4 Náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin a náležitosti oznámení o kácení dřevin

(1) Žádost o povolení ke kácení dřevin (§ 8 odst. 1 zákona) musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:
a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační záznam,
b) doložení vlastnického práva či nájemního nebo užitelského vztahu žadatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí, včetně písemného souhlasu vlastníka pozemku s kácením, není-li žadatelem vlastník vlastník pozemku,
c) specifikaci dřevin, které mají být káceny, zejména druhy dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového zastoupení dřevin a
d) zdůvodnění žádosti.
(2) Oznámení o kácení dřevin (§ 8 odst. 2 a odst. 4 zákona) musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:
a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační záznam,
b) doložení vlastnického práva, či nájemního nebo užitelského vztahu oznamovatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí, včetně souhlasu vlastníka pozemku s kácením, není-li žadatelem vlastník pozemku, s výjimkou postupu podle § 8 odst. 4 zákona a s výjimkou kácení dřevin při údržbě běhových porostů prováděné při správě vodních toků a při odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav,
c) specifikaci dřevin, které mají být káceny nebo byly pokáceny, zejména druhy dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového zastoupení dřevin,
d) zdůvodnění oznámení a
e) v případě kácení dřevin podle § 8 odst. 4 zákona doložení skutečnosti nasvědčujících tomu, že byly splněny podmínky pro tento postup.

§ 5 Období, ve kterém se kácení dřevin zpravidla provádí

Kácení dřevin se provádí zpravidla v období jejich vegetačního klidu. Obdobím vegetačního klidu se rozumí období přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí dřeviny.

ZVLÁŠTNÍ OCHRANA VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA – OCHRANA DRUHŮ

§ 48 Zvláště chráněné rostliny a živočichové

(1) Druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.
(2) Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na
a) kriticky ohrožené,
b) silně ohrožené,
c) ohrožené.
(3) Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavců 1 a 2 stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.
(4) Stejně jako zvláště chráněný živočich nebo zvláště chráněná rostlina je chráněn i mrtvý jedinec tohoto druhu, jeho část nebo výrobek z něho, u něhož je patrné z průvodního dokumentu, obalu, značky, etikety nebo z jiných okolností, že je vyroben z části takového živočicha nebo rostliny.

§ 49 Základní podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin

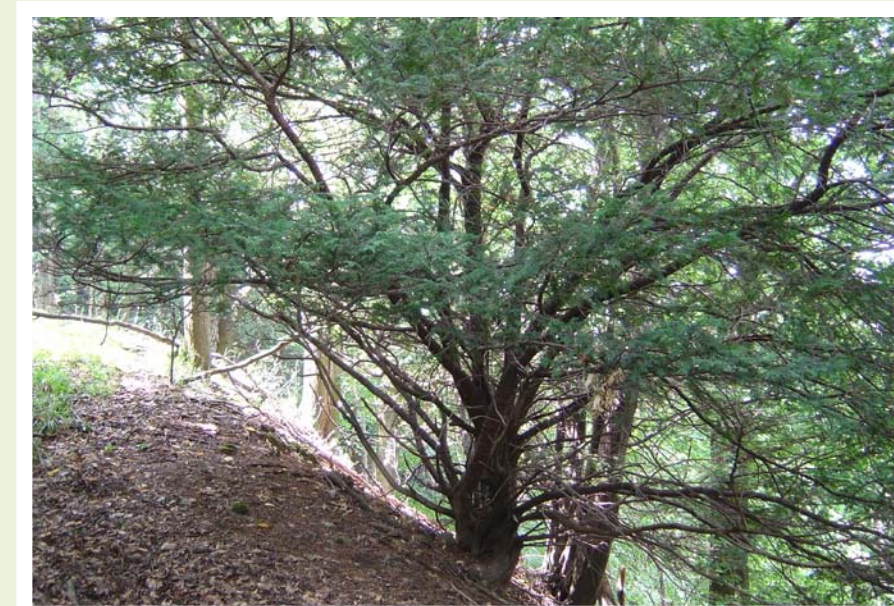
(1) Zvláště chráněné rostliny jsou chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Je též zakázáno je držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny.
(2) Ochrana podle tohoto zákona se na rostliny nevztahuje, pokud rostou přirozeně uvnitř jiných kultur a jsou-li ničeny, poškozovány nebo rušeny v přirozeném vývoji v souvislosti s běžným obhospodařováním těchto kultur,
b) jsou pěstovány v kulturách získaných povoleným způsobem,
c) pocházejí z dovozu a nejsou předmětem ochrany podle mezinárodních úmluv.
(3) Za běžné obhospodařování podle odstavce 2 písm. a) se nepovažují zásahy, při kterých může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů, půdního povrchu či chemických vlastností prostředí, kromě zásahů při obvyklém hospodaření v lesích podle platného lesního hospodářského plánu.
(4) Ustanovení odstavce 2 písm. a) nepatří pro druhy kriticky a silně ohrožené; v těchto případech je ke způsobu běžného obhospodařování nezbytné předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody, který může uložit náhradní ochranné opatření, například záchranný přenos rostlin.
(5) Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem. ^(*)

^(*) Viz 395/1992 Sb. Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky

CHRÁNĚNÉ DRUHY DŘEVIN V ČESKÉ REPUBLICE

(podle Vyhlášky 395/1992 Sb., ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 11. června 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny)

stupeň ohrožení	Druh dřeviny (výběr z přílohy II. vyhlášky)	
KRITICKY OHROŽENÝ	bytel rozprostřený	<i>Kochia prostrata</i> (L.) Schrader
	čilimník bílý	<i>Chamaecytisus albus</i> (Hacq.) Rothm.
	devaterníček skalní	<i>Rhodax rupifragus</i> Kerner
	devaterník velkokvětý pravý	<i>Helianthemum grandiflorum</i> subsp. <i>grandiflorum</i> (Scop.) DC.
	jeřáb krkonošský	<i>Sorbus sudetica</i> (Tausch) Bluff, Nees et Schauer
	lykovec vonný	<i>Daphne cneorum</i> L.
	mandloň nízká	<i>Amygdalus nana</i> L.
	mateřídouška karpatská	<i>Thymus carpaticus</i> Čelak.
	muk (jeřáb) český	<i>Sorbus bohemica</i> Kovanda
	vrba borůvkovitá	<i>Salix myrtilloides</i> L.
	vrba bylinná	<i>Salix herbacea</i> L.
	vrba černající	<i>Salix myrsinifolia</i> Salisb.
	vrba dvoubarevná	<i>Salix bicolor</i> Willd.
	vrba laponská	<i>Salix lapponum</i> L.
zimozeleň okolikatý	<i>Chimaphila umbellata</i> (L.) W. Barton	
SILNĚ OHROŽENÝ	židovník německý	<i>Myricaria germanica</i> (L.) Desv.
	bříza zakrslá	<i>Betula nana</i> L.
	čičorka pochvatá	<i>Coronilla vaginalis</i> Lamk.
	devaterka rozprostřená	<i>Fumana procumbens</i> (Dunal) Gr. et Godr.
	jalovec obecný nízký	<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>alpina</i> (Neilr.) Čelak.
	medvědice lékařská	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.
	ožanka horská	<i>Teucrium montanum</i> L.
OHROŽENÝ	šicha černá	<i>Empetrum nigrum</i> L.
	tis červený	<i>Taxus baccata</i> L.
	vrba velkolistá	<i>Salix appendiculata</i> Vill.
	dřín obecný	<i>Cornus mas</i> L.
	dub pýřitý (šípák)	<i>Quercus pubescens</i> Willd.
	klikva bahenní	<i>Oxycoccus palustris</i> Pers.
	kručička křídlatá	<i>Genistella sagittalis</i> L.
	kyhanka sivolistá	<i>Andromeda polifolia</i> L.
	rojovník bahenní	<i>Ledum palustre</i> L.
	šicha obojaká	<i>Empetrum hermaphroditum</i> Hagerup
vrba plazivá	<i>Salix repens</i> L.	
vřesovec pletový	<i>Erica herbacea</i> L.	
zimostrázek nízký	<i>Polygaloides chamaebuxus</i> (L.) O. Schwarz	

Taxus baccata, PR V Horách u Terešova

Ledum palustre, NPR Červené blato, CHKO Třeboňsko

Quercus pubescens, PR Velká Kobylanka u Hranic

Amygdalus nana, BZA Mendlu Brno

POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA:

Zákon 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny České národní rady ze dne 19. února 1992
Vyhláška 395/1992 Sb., Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 11. června 1992
Vyhláška č. 189/2013 Sb. o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 15.07.2013
Quasnitová, K., Hlaváček, J. (eds): Česká republika a mnohostranné environmentální smlouvy v letech 2007–2009. Planeta, MŽP, ročník XVI, č. 2, 2008, 33 stran. Ke dni 21. 8. 2013 dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/edice_mzp

